

Boer wordt greenkeeper

Onderhoud aan een golfbaan vormt doorgaans een professionele aangelegenheid, uitgevoerd door gecertificeerde greenkeepers. Maai de green één millimeter te kort en het gras gaat zo naar de knoppen. Volgens golfbaanontwerper Vincent Dirksz van GolfbaanService.nl geldt dit niet voor het samen met zijn zwager Erik van der Waal ontwikkelde Familiegolf concept. Dirksz: "Het onderhoud aan de kortegolfbaan, wordt gewoon uitgevoerd door de eigenaren zelf, een ex-boerenfamilie."

Auteur: Floris Winters

Beeld: E. C. van der Waal

In Voorst – nabij Gendringen in provincie Gelderland – is bij Groepsaccommodatie Recreatie 't Lohr hard gewerkt aan de realisatie van een Familiegolf locatie; een 18-holes par-3 kortegolfbaan met een drivingrange van 150 meter. Begin juni werden de eerste rondjes over de nog jonge holes gelopen. Voor de familie Schieven is daarmee de transformatie van hun boerenbedrijf met honderden varkens naar een brede recreatieve onderneming weer een stap verder. De ondernemende familie haalt met deze nieuwe sportaccommodatie wel een nieuwe uitdaging op de hals, het onderhouden van een golfbaan.

Toegegeven, we hebben het hier niet over een wedstrijd baan waar topsport op wordt bedreven. Maar toch, het betreft wel degelijk een golfbaan. Een baan met greens, tees en fairways die niet alleen door dagjesrecreanten wordt gebruikt, maar waar ook ervaren golfers zullen aankloppen om hun korte spel te oefenen. Onderhoud voor een dergelijke accommodatie luistert dus evengoed nauw. In zijn streven naar een kortegolfbaan die én kwaliteit biedt én 'low maintenance' is, begreep de ontwerper dat een goed begin het halve werk is. Vincent Dirksz: "Het valt

te verwachten dat we hier per seizoen zo'n 20 tot 25 duizend bezoekers krijgen. De belasting op de baan wordt dus behoorlijk hoog. Kijk bijvoorbeeld naar de oefengreen. Dit is de grootste green hier op deze baan. Toch is het maar een vijfde deel van het oppervlak van een green van een volwassen golfbaan. Je moet er dus voor zorgen dat de green de enorme belasting goed kan weerstaan. Dit bereik je in eerste instantie door een ruime wortelontwikkeling te bewerkstelligen; dan is je buffercapaciteit en herstelcapaciteit een stuk groter. Besef ook dat de mensen die hier komen spelen doorgaans geen golfschoenen dragen."

Wortelgroei

Zoals aan het monster (foto 1) op de oefengreen te zien valt, is er sprake van een behoorlijke wortelgroei. "Dat is ook het eerste waar wij ons mee bezig zijn gaan houden. Om de wortelgroei te stimuleren, wordt het product ThatchControl gebruikt. Een product dat op biologische wijze vilt bestrijdt, maar ook zeker zorgt voor wortelgroei. Het product stimuleert de mycorrhizza. De schimmels leven in symbiose met de wortels, dus hoe meer mycorrhiza je hebt, des te beter je wortelontwikkeling."

Bij het bespreken van het bodemmonster haalt de baanontwerper nog een ander kenmerk naar voren. "In tegenstelling tot wat je op de meeste greens ziet, zie je in dit monster geen duidelijk

Foto 1: Wortelgroei in oefengreen

onderscheid tussen de top laag en de drain laag. Bij de aanleg van de baan is er bewust voor gekozen om geen drain laag aan te leggen. Dit vormt namelijk een beperking voor de wortelgroei en dat willen we niet. De ondergrond waar we hier mee te maken hebben bestaat uit zand. Wel hebben we een drainagesysteem aangelegd. Als je een flinke bui krijgt, moet je het overtollige water toch afvoeren. Als er geen effectieve drainage is en de mensen gaan over de verzadigde stukken lopen, dan krijg je toch die verdichting. En dat moet je zien te voorkomen." De greens zijn ingezaaid met een standaard mix van roodzwenk en struisgras. Dirksz: "Deze mix zorgt voor een constante kwaliteit van het gras. Struisgras reageert ook zeer goed op de behandeling met ThatchControl, waardoor het een sterke wortelgroei heeft. Op de fairways zit een standaard fairwaysterk mix. Zoals te zien valt, zijn de fairways nog niet goed ontwikkeld. We hebben een hele droge periode gehad." Om ervoor te zorgen dat het gras de intensieve belasting aankan, wordt naast het stimuleren van wortelgroei ook een specifiek maaibeleid gehanteerd. "We maaien op andere hoogtes. Zo gaan we op de greens niet onder de 6 millimeter. We maaien op de 7 mm. Zo blijft de kans op gezond gras groter. Desalniettemin moet je erop voorbereid zijn dat er flink wat speelschade ontstaat. Er komen hier groepen van 30 tot 40 personen. En die hebben nooit eerder golf gespeeld en slaan flinke pluggen uit de grond. We hebben daarom ook een nursery aangelegd, om kapot gespeelde delen te kunnen vervangen."

Wortelgroei, maaibeleid en andere maatregelen ten spijt, op de oefengreen zijn een aantal kleine cirkels van bruinig aangetast gras te zien. "Dit zijn geen drypatches, maar de hoofafdrukken van een paard. Ze hebben hier paarden en er was er een ontsnapt en de baan opgerend. Het is een boerenlandchap, dus dat hoort er dan weer bij. Dit herstelt de komende weken wel weer", vult hij aan.

Ontwerp

Een wandeling over de korte holes van de baan geeft een goed beeld van het ontwerp. Het totale oppervlak van deze Familiegolfbaan in Voorst is circa 4 hectare, de 18-oles baan zelf zit op 2,4 hectare. Een klein gedeelte is als driving-range ingericht. "Daar kan jong en oud leren met de pitching wedge een bal te slaan", vult hij aan. De 18-oles zijn in twee lussen ingedeeld, 1-9 eindigend bij het clubhuis en vervolgens 10-18

wederom eindigend bij het clubhuis. Door de beperkte ruimte is er ook gebruik gemaakt van twin-holes, ook wel mirror-holes genoemd. Bij de meeste holes bevinden zich twee afslagen. Dirksz: "De eerste afslag is echt bedoeld voor de recreanten. Die is vrij eenvoudig, waardoor je direct een effect ervaart; je ligt met je bal vrij snel op de green. Dat is voor beginnende spelers leuk. Je moet het hen vooral niet te moeilijk maken, want dan haken ze alleen maar af. Voor de meer ervaren golfers, is er nog een tweede afslag die ik de 'professionele' afslag noem. Daarbij heb je iets meer lengte en is ook de moeilijkheidsgraad aanzienlijk hoger. Alle holes zijn par-3, waarvan drie holes een maximale lengte van 120 meter hebben." De baan heeft een gesloten grond-balans.

Dat wil zeggen dat alle grond binnen het project zelf gebruikt is. "De grond die we hebben uitgegraven voor het creëren van de vijvers, gebruikten we vervolgens om de greens en tees op te hogen. In het ontwerp van de baan en de uitvoering ervan, hebben we ervoor gezorgd dat het water zo snel mogelijk weg-vloeit van het speelgebied. Het water belandt in de catch-bassins. Naar mijn mening houden veel andere grote golfbanen in Nederland te weinig rekening met de voorwaarde dat de baan bespeelbaar moet blijven. Daarom mag het water niet blijven staan. Deze voorwaarde is hier van essentieel belang, want de mensen moeten wel een inkomen blijven genereren. Ze mogen niet dicht gaan, omdat de greens te nat zijn."

Onderhoud

De ondernemers die deze kortegolfbaan runnen, hebben nu nog geen ervaring met het onderhouden van een golfbaan. Naast de onontbeerlijke inhoudelijke en praktische kennis is ook het nodige materieel nodig. Dirksz legt uit: "Wat heb je nodig voor het onderhoud van deze baan: een greensmaaier, een teemaaiër, een roughmaaier en een kleine bosmaaier. Wij leren hen met deze machines werken. We begeleiden hen en ik breng ze de basisprincipes bij van o.a. onderhoud, ziekteherkenning en bemesting. Daartoe gaan wij drie maal per jaar langs. In de opstart-periode maai en zaai ik met ze mee, we doen alles samen. Ik laat ze de werkzaamheden pas zelfstandig doen, als ik tevreden ben." Hij vervolgt: "Ze gaan een leerproces door. Zo leer ik ze ook om zo efficiënt mogelijk met het onderhoud om te gaan. Weten wanneer het nodig is om kunstmest te gebruiken, weten wanneer het nodig is om te maaien. Bij de ene gaat het makkelijker dan bij de ander. Bij boeren gaat dat meestal een stuk sneller, die hebben al wat groenervaring. Na twee jaar begeleiding, moeten de ondernemers in staat zijn om de zaak zelf te runnen." Een aanzienlijk deel van de onderhoudswerkzaamheden wordt wel uitbesteed. "Je mag niet verwachten dat je voor een dergelijke baan zwaar materieel gaat aan-

schaffen. Het verticuteren, bezanden, beluchten, onderhoud aan de machines e.d. wordt dan ook uitbesteed." Dirksz schat de kosten voor het jaarlijks onderhoud – exclusief uitbesteding – aan de baan op zo'n 3.500 tot 5000 euro, afhankelijk van de gezondheid van de baan. Greenkeeper in wording en tevens eigenaar van Familiegolfbaan Marinus Schieven heeft alle vertrouwen in het baanonderhoud dat vanaf nu af aan gedaan dient te worden. Schieven: "Ik heb goede contacten met de greenkeepers van golfclub Wasserburg Anholt. Die baan ligt hier 700 meter vandaan, net over de grens met Duitsland. Het zijn praktisch burenen. Zij komen hier zo nu en dan helpen met de onderhoudswerkzaamheden. Zij hebben daar ook de machines voor. Aanrollen, verticuteren e.d. Verder zal het voor ons vooral in het begin nog wel moeilijk zijn, want ik moet de kneepjes ook nog leren. Dat red ik wel hoor. De moeilijkheid is als er ziektes in het gras komen. En qua bemesten; als je boer bent dan kun je bemesten. Het is natuurlijk wel iets anders hier, omdat je andere meststoffen nodig hebt."

Golfles

Het betreft niet alleen het baanonderhoud waar begeleiding voor nodig is. Dirksz: "Als je een golfbaan begint als boer, heb je geen verstand

van wat voor ballen je moet kopen of wat voor clubs. We zijn dealer van Fore-Par Group en zorgen voor de vlaggen, ballen, clubs e.d. Daarnaast leren wij hen hoe ze de gasten moeten instrueren. Dan moet je dus ook zelf iets van het spel afweten en een bal kunnen slaan. Ook het golfspel wordt ze in de basis bijgebracht."

Golfbaanontwerper Vincent Dirksz